

Działalność apostolska

Fragment książki Historia Opus Dei (José Luis González Gullón, John F. Coverdale). Rozdział 21.

02-02-2022

DZIAŁANIA O CHARAKTERZE ZBIOROWYM, POPRZEZ KTÓRE Opus Dei przekazuje Ewangelię i uczestniczy w zaspokajaniu potrzeb społecznych, wymagają współpracy wielu osób i zwykle mają zasięg i czas trwania przekraczający indywidualne działanie[*]. Statut Prałatury Opus Dei określa dwa

sposoby jej obecności w tych zbiorowych inicjatywach, które rozwinęły się na etapie założycielskim. Pierwszy rodzaj inicjatyw zbiorowych został ogólnie nazwany *działami apostolstwa korporacyjnego* albo *działami korporacyjnymi*. Ta działalność jest «inicjowana przez Opus Dei», czyli władze Dzieła biorą bezpośredni udział w ich uruchamianiu. Przez inicjowanie należy rozumieć odkrywanie konkretnej społecznej potrzeby i zachęcenie niektórych wiernych, żeby zaangażowali się w powstanie instytucji, która udzieli odpowiedzi na ten niedostatek, a także zaoferowanie zarządzającym objęcia instytucji opieką duszpasterską Dzieła.^[1] Drugi rodzaj inicjatyw został nieformalnie nazwany *działami osobistymi*. Powstają one z inicjatywy niektórych wiernych Opus Dei, którzy wspólnie z innymi osobami, «proszą Opus Dei o duchową pomoc dla tych

inicjatyw». Ani w jednym, ani w drugim przypadku Prałatura Opus Dei nie jest organizatorem tych dzieł, zaś ani wikariusz regionalny, ani podlegające mu rady nie uczestniczą bezpośrednio w zarządzaniu zwyczajnym tymi inicjatywami.

Wśród obu rodzajów inicjatyw można znaleźć instytucje edukacyjne, zdrowotne, społeczne i dobroczynne o głębokiej tożsamości katolickiej, która odzwierciedla się w ich misji, wizji i wartościach. Zgodnie z nauczaniem założyciela Dzieła instytucje te pragną, «aby wielu mężczyzn i wiele kobiet starało się być dobrymi chrześcijanami, a tym samym świadkami Chrystusa pośród swoich codziennych zajęć»^[2].

Równocześnie są to inicjatywy świeckie, które cieszą się właściwą sobie autonomią. W związku z tym ani nie są one erygowane przez władze kościelne — za wyjątkiem, jak powiemy poniżej, Uniwersytetu

Nawarry i Papieskiego Uniwersytetu Świętego Krzyża — ani też nie są oficjalnie katolickie. Ten sposób korporacyjnego działania, wspierający inicjatywę i odpowiedzialność wiernych świeckich, jest utrzymywany w ciągu całej historii Dzieła.

Na prośbę instytucji będącej właścicielem i zarządcą danej inicjatywy i w celu zagwarantowania adekwatnej opieki duszpasterskiej, wikariusz regionalny Opus Dei mianuje kapelanów, którzy służą opieką duchową poszczególnym osobom wspierając ich życie sakramentalne, a także — w przypadku inicjatyw edukacyjnych — nauczycieli religii ^[3]. W tym celu, podpisywane są porozumienia w chwili gdy obie strony uważają je za stosowne, w zgodzie z przepisami prawa świeckiego i kościelnego.

Wierni oraz współpracownicy Dzieła, którzy pracują w tych inicjatywach starają się, aby odzwierciedlał się w nich duch chrześcijański, z jednoczesnym poszanowaniem wolności sumienia każdego człowieka. Są otwarci na zatrudnianie osób cieszących się zawodowym prestiżem — katolików i niekatolików — które szanują wartości rozwoju człowieka, ducha służby, doskonałości zawodowej oraz tożsamości danej instytucji. Ze względu na to, że Opus Dei przyjmuje odpowiedzialność za jej misję ewangelizacyjną, wszystkie osoby pracujące w niej mają możliwość uczestniczenia w zajęciach związanych z lepszym poznawaniem wiary chrześcijańskiej.

Osoby prawne będące właścicielami i zarządcami tych instytucji non profit (fundacji i stowarzyszeń nie nastawionych na zysk) są odpowiedzialne za aspekty

techniczne, prawne i finansowe, zgodnie z zasadami i przepisami obowiązującymi w danym kraju. Jak wszystkie inne świeckie instytucje, utrzymuje się dzięki przychodom z jej działalności, a także – szczególnie w przypadku projektów społecznych – dzięki darowiznom od osób fizycznych i prawnych, jak również w niektórych przypadkach z subwencji publicznych.

Patrząc z zewnątrz – na przykład, z perspektywy małżeństwa zastanawiającego się nad szkołą, do której pośle swoje dzieci – fakt, że instytucja jest *dziełem korporacyjnym* albo *dziełem osobistym*, nie ma szczególnego znaczenia.

Prawdopodobnie większość osób widzi, że w obu przypadkach są to instytucje profesjonalnie kompetentne, i posiadające tożsamość chrześcijańską, ze względu na ich związek z Opus Dei.

Każde *dzieło korporacyjne* przyczynia się do zaspokajania jakiejś potrzeby społecznej środowiska, w którym się rodzi, na przykład opieka nad rodzinami znajdującymi się w trudnej sytuacji. Gdy utrzymanie takiego dzieła tego wymaga, władze Opus Dei zachęcają wiernych i współpracowników, aby wspierali je darowiznami lub swoim czasem, zarządzając lub doradzając mu na zasadzie wolontariatu.

W tak zwanych *działach osobistych* Opus Dei podpisuje porozumienie, w którym zobowiązuje się do opieki duszpasterskiej poprzez posługę kapłańską jednego lub większej liczby kapłanów, a także poprzez nauczycieli religii. Poza tym przyjmuje odpowiedzialność za to, że te osoby będą uczyć i oferować opiekę duszpasterską zgodnie z nauką Kościoła. Natomiast Opus Dei jako takie nie bierze odpowiedzialności za tożsamość

chrześcijańską całości tych projektów. Ten obowiązek spoczywa na osobach, które wymyśliły te inicjatywy i nimi kierują.

EDUKACJA

Kiedy umierał św. Josemaría Escrivá istniały dwa uniwersytety, które były *działami korporacyjnymi* Opus Dei: Uniwersytet Nawarry w Pampelunie, z dwoma filiami: w Barcelonie i w San Sebastián, oraz Uniwersytet w Piurze, w odległości ośmiuset pięćdziesięciu kilometrów na północ od Limy.

Gdy Álvaro del Portillo stał na czele Dzieła, Uniwersytet Nawarry dalej się rozrastał. Liczba profesorów podwoiła się z 700 do prawie 1600. Liczba studentów studiów magisterskich zwiększyła się z 9000 do 11 500. Klinika Uniwersytecka zwiększyła ponad dwukrotnie liczbę łóżek, z 225 do 475. Natomiast roczna liczba wizyt pacjentów w szpitalu i

usług ambulatoryjnych wzrosła z 40 000 do 89 000.

Kilka osób z Opus Dei zainicjowało pięć nowych uniwersytetów w miejscach, gdzie Dzieło było najbardziej rozwinięte. W niektórych przypadkach uniwersytety te rozpoczęły działalność jako szkoły specjalizujące się w jakiejś konkretnej dziedzinie, żeby stopniowo dodawać więcej obszarów nauczania, aż osiągnęły oficjalne uznanie jako uniwersytety. W innych przypadkach od początku założono je jako uniwersytety. Dalsza droga była różna w zależności od zasobów lokalnych i ram prawnych.

W 1978 r. powstał Uniwersytet Panamerykański w mieście Meksyk, w oparciu o szkołę biznesu (IPADE) zainicjowaną w 1967 roku, i Panamerykański Instytut Nauk Humanistycznych z 1968 roku. W Bogocie (Kolumbia) podstawę, która

w 1979 roku zamieniła się w
Uniwersytet La Sabana, stanowił
Wyższy Instytut Edukacji,
zainicjowany w 1971 roku.

Uniwersytet Andyjski w Santiago de
Chile zaczął działać jako uniwersytet
w 1989 roku. Uniwersytet Austral w
Buenos Aires (Argentyna) otworzył
swoje podwoje w 1991 roku, chociaż
działalność akademicka odbywała się
w Instytucie Wyższych Studiów
Zarządzania już od 1978 roku. Ze
swej strony Kobiety Instytut Studiów
Wyższych w mieście Gwatemali
rozpoczął w 1991 roku proces
przekształcenia w uniwersytet^[4].

Korzenie dzisiejszego Uniwersytetu
Campusu Biomedycznego w Rzymie
leżą w sugestii pochodzącej od
Álvaro del Portillo w 1988 roku, żeby
założyć studia medyczne i szpital
uniwersytecki. Ten projekt był
dużym wyzwaniem, zarówno ze
względu na konieczne zasoby ludzkie
i finansowe, jak również ze względu

na państwowy monopol znaczącej części szkolnictwa wyższego we Włoszech. W 1990 roku grupa lekarzy, z których wielu było członkami Opus Dei, utworzyła dwie instytucje o charakterze non-profit, w celu wsparcia tej inicjatywy. W 1993 roku swoje podwoje otworzył Wydział Medycyny i Szkoła Pielęgniarska. W rok później pacjentów zaczął przyjmować szpital uniwersytecki.

Na Filipinach Center for Research and Communication, utworzony w 1967 roku, pracował na początku nad badaniami stosowanymi w ekonomii i statystyce dla filipińskich korporacji. Trochę później rozpoczął oferowanie studiów na poziomie *masters* z ekonomii przemysłowej, zarządzania przedsiębiorstwami i badań ekonomicznych. W 1989 roku dodano Wydział Humanistyczny i Nauk Ścisłych, a w 1993 roku Wydział Ekonomii.

Jeśli chodzi o szkoły podstawowe i średnie powstające z inicjatywy członków Dzieła i współpracowników, Rada Generalna w ten sposób streściła cel tych szkół, mających tradycję w Dziele rozpoczętą w latach pięćdziesiątych: «Oferować uczniom integralne, inspirowane chrześcijaństwem, kształcenie, tak aby posiadali solidną wiedzę o wierze i byli ukształtowani duchowo, a także aby jak największa liczba rodziców, nauczycieli i uczniów poznała Dzieło»^[5]. W wielu przypadkach szkoły zaczynano z jedną lub dwiema klasami szkoły podstawowej, i stopniowo dodawano nowe klasy co roku, aż ostatecznie osiągnęły poziom całej szkoły średniej.

Tak stało się w Nagasaki, kiedy w 1978 roku kilka kobiet z Dzieła otworzyło szkołę podstawową. W 1981 roku szkoła rozrosła się i powstały: szkoła podstawowa i

średnia dla dziewcząt o nazwie Nagasaki Seido oraz Seido Mikawadai dla chłopców również na poziomie podstawowym i średnim. Oprócz tego, w 1983 roku rozpoczęła działalność szkoła kucharska i hotelarska dla młodzieży jako część fundacji Seido. Szkoły osiągnęły duży prestiż zawodowy. Większość nauczycieli, którzy nie są katolikami, przekazuje nauki założyciela Opus Dei na temat dobrze wykonanej pracy uczniom, którzy, w większej części, również nie są katolikami. Co roku niektóre osoby przyjmują chrzest. Na przykład, Mitsuko Hori — nauczycielka Seido, która przygotowywała się do przyjęcia chrztu — w ten sposób w skrócie opisywała charakter szkoły: «Przesłanie św. Josemaríi ukazuje mi każdą z moich uczennic jako skarb i sprawia, że chcę im pomagać, szanując ich osobowość, żeby w przyszłości były osobami pożytecznymi w społeczeństwie»^[6].

Projekt edukacyjny Tak Sun (1992) w Hongkongu to dwie szkoły — podstawowa i średnia, oraz przedszkole, z całkowitą liczbą dwóch tysięcy uczniów. Jest to projekt prowadzony przez wiernych Opus Dei, którzy przejęli szkołę istniejącą w tym mieście od dziewięćdziesięciu lat. Większość uczniów nie jest chrześcijanami, ale rodzice posyłają ich do tych ośrodków edukacyjnych ze względu na ich prestiż zawodowy i przekazywane wartości. W Afryce natomiast przykładami z lat osiemdziesiątych są Etimoé i Makoré, szkoły o zróżnicowanej edukacji, które narodziły się w 1989 w Abidżanie (Wybrzeże Kości Słoniowej).

Szkoły, do których chodzą uczniowie z rodzin z klasy średniej i wyższej, starają się oferować rozwiązania — podążając za pragnieniem Założyciela — umożliwiające

uczęszczanie do nich również dzieci z rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej. Niektórzy, na przykład, posiadają oddziały dzienne dla uczniów z dobrze sytuowanych rodzin i oddziały wieczorowe dla uczniów, którzy w ciągu dnia muszą pracować. Wiele szkół przyjmuje dzieci głównie z rodzin o skromnych zasobach finansowych. I tak, Miasto Dzieci (Monterrey, 1986) prowadzi cztery placówki edukacyjne, przestrzeń dla edukacji rodziców oraz placówkę opieki medycznej. Nieco ponad 1200 dzieci i nastolatków uczy się w szkołach: podstawowej, średniej ogólnokształcącej i technikum. Poza tym ośrodek edukacji rodzinnej prowadzi programy dla rodziców.

Sytuacja finansowa szkół różni się bardzo w zależności od kraju, a nawet w ramach jednego państwa. Niektóre z nich otrzymały subwencje rządowe na budowę i

funkcjonowanie. W innych państwach, jak na przykład w Stanach Zjednoczonych, szkoły prywatne nie otrzymują pomocy publicznej. Na ogół są zarządzane przez spółkę akcyjną złożoną z rodziców niektórych uczniów szkoły. Spółka ta proponuje rodzicom, żeby kupowali udziały, kiedy zapisują swoje dzieci i żeby odsprzedawali je spółce albo innym rodzicom, kiedy ich dzieci kończą szkołę. Poza tym każda rodzina płaci czesne, które często jest obniżane, kiedy ma w szkole troje lub więcej dzieci^[7].

Szkoły te dokładają starań, żeby uczestnictwo rodziny w procesie edukacji ich dzieci było aktywne, działają w oparciu o model edukacji zróżnicowanej i wykorzystują tutoring jako sposób wspierania uczniów w rozwoju ich osobistych cech. Jako że Kościół katolicki naucza, że «rodzice pierwsi są odpowiedzialni za wychowanie

swoich dzieci»^[8], Escrivá de Balaguer wyjaśnił, że szkoła o takich cechach rozwinie się dzięki aktywności rodziców. Tak też się stało. W badaniu przeprowadzonym dla Europejskiego Stowarzyszenia Rodziców pewien szkocki nauczyciel zbadał rolę rodzin w czternastu szkołach, które były *działami osobistymi* we Włoszech. Wyniki pokazały, że każda z nich powstała jako odpowiedź na miejscowe zapotrzebowanie i dzięki grupie rodziców. Szkoły umieściły «rodziców w centrum planu praktycznej współpracy» razem z gronem pedagogicznym. Ze swej strony nauczyciele cieszyli się «wysokim stopniem zawodowej autonomii w nauczaniu i umożliwiały rodzicom przyczynianie się do edukacji w szerokim zakresie i wpływ na zarządzanie szkołą». Poza tym szkoły oferowały «rodzicom i nauczycielom kształcenie w kompetencjach edukacyjnych»^[9].

W Hiszpanii i we Włoszech pedagodzy należący do Opus Dei, utworzyli organizacje prowadzące szkoły i oferujące doradztwo oraz szkolenie grupom ojców i matek, zainteresowanych inicjowaniem kolejnych szkół. Również w tych przypadkach rodzice uczniów odgrywali kluczową rolę w życiu i funkcjonowaniu szkoły.

Inną cechą szkół związanych z Opus Dei jest nacisk kładziony na indywidualny tutoring, żeby poza nauką konkretnych przedmiotów, uczniowie kształtowali swój charakter. Na przykład, tutorzy ze szkoły The Heights w Waszyngtonie omawiają w rozmowach ze swoimi podopiecznymi różne aspekty: naukowe, sportowe, jak również te, związane z rozwojem duchowym^[10]. Tutorzy to często nauczyciele, znający funkcjonowanie ucznia na lekcjach, dzięki czemu mogą mu zaoferować odpowiednie wsparcie.

Kluczowym aspektem tutoringu jest współpraca z rodzicami, na których ciąży główna odpowiedzialność za wychowanie ich dzieci, podczas gdy szkoła wspomaga ich w tym rodzinnym zmaganiu.

W niektórych przypadkach, w pobliżu szkół, wierni i współpracownicy Opus Dei powołali do życia organizacje zajmujące się pozaszkolną działalnością edukacyjną i rekreacyjną dla dzieci i młodzieży. Zwykle dzielą one zajęcia dla uczniów według ich wieku: młodsi mają możliwość korzystania z zajęć formacyjnych, sportowych i naukowych w niektóre dni tygodnia, a starszych zachęca się do częstego przychodzenia po lekcjach, żeby się wspólnie uczyć i spotykać. Tak samo jak szkoły związane z Opus Dei, takie kluby młodzieżowe oferują możliwość tutoringu każdemu, kto tego chce. Wiele z nich uzupełnia swoją działalność spotkaniami

formacyjnymi dla rodziców^[11]. Te inicjatywy posiadają kaplicę i czytelnię ułatwiającą atmosferę solidnej nauki.

DZIAŁALNOŚĆ SPOŁECZNA

Jedną z konsekwencji życia chrześcijańskiego, która leży u podstaw Opus Dei, jest troska o osoby najbardziej potrzebujące. W latach osiemdziesiątych Opus Dei podkreślało znaczenie społecznej nauki Kościoła w formacji wiernych prałatury, współpracowników i osób korzystających ze środków formacyjnych Dzieła. Na przykład, w notatce z 1985 roku centralny zarząd Dzieła podkreślał konieczność «rozpowszechniania społecznej nauki Kościoła i uczenia jej stosowania», i podkreślał «poważny obowiązek, jaki mamy my, chrześcijanie, nie tylko, aby żyć wiernie sprawiedliwością i miłością we własnej działalności i w relacjach

z innymi, ale również aby starać się, żeby liczne struktury polityczne, społeczne, ekonomiczne, zawodowe i inne były sprawiedliwe, czyli zgodne z godnością każdej osoby»^[12].

Álvaro del Portillo zauważał, że problemy społeczne są nie tylko kwestią miłości, ale również sprawiedliwości i że nierówność między narodami wzrasta między innymi dlatego, że materializm niekiedy odrzuca osoby pozbawione środków. Na przykład, w notatce z 1980 roku mówił: «Jest konieczne, żebyśmy wszyscy wzmocnili dzieła miłosierdzia» i podkreślał niektóre możliwości w zasięgu działania wiernych Dzieła: «Relacje rodzinne, zawodowe i społeczne; w niektórych przypadkach parafie, organizacje Św. Wincentego a Paulo lub innych organizacji charytatywnych»^[13]. W dziesięć lat później, w 1990 roku, prętał przypominał, że «wrażliwość na problemy społeczne jest

naturalną częścią naszego ducha». Wszyscy ludzie, mówił dalej, są współodpowiedzialni za budowę porządku społecznego i są powołani do postawy proaktywnej: «Potrzeby materialne i osobiste bliźniego — sytuacje nędzy, ignorancji, cierpienia — które, poza tym, biorą się często z niesprawiedliwości, nie mogą pozostawiać nikogo obojętnym»; «każdy powinien robić to, co jest w jego zasięgu, żeby zapobiegać temu złu»^[14].

Wynik tych zaleceń znajduje się w większej świadomości społecznej, ożywionej u osób zarządzających przedsiębiorstwami, ponieważ obiektywnie rzecz biorąc, to oni mają więcej możliwości tworzenia miejsc pracy. Niemożliwe jest zmierzenie ani udokumentowanie wpływu tych zaleceń w osiągnięciu bardziej sprawiedliwego społeczeństwa. Ten nowy impuls dla społecznej nauki Kościoła doprowadził również wielu

członków Dzieła do zainicjowania albo rozbudowy wielu instytucji kształcenia zawodowego i wspierania ich rozwoju. Niektóre z nich były szkołami przeznaczonymi dla młodzieży z ubogich środowisk. Niemal we wszystkich tych inicjatywach udało się osiągnąć państwowe uznanie dla nadawanych przez nie dyplomów zawodowych.

Pośród innych inicjatyw warto wymienić szkołę techniczną Kinal, która rozpoczęła działalność w 1961 roku w małym wynajętym domu w skrajnie ubogiej strefie na przedmieściach miasta Gwatemala. W 1994 roku prowadziła nauczanie w połączeniu z wykształceniem technicznym w obszarach takich jak sztuki graficzne, spawalnictwo i budownictwo, dla prawie ośmiuset uczniów; po zakończeniu nauki, niektórzy uczniowie kontynuowali naukę na uniwersytecie. Poza tym ośrodek ten organizował kursy

techniczne dla około tysiąca pięciuset dorosłych. Rozwinęła się również usługa *consultingu* dla małych przedsiębiorstw i klinika oferująca opiekę lekarską i dentystyczną^[15].

Ośrodek szkolenia zawodowego dla kobiet Junkabal również znajduje się na przedmieściach miasta Gwatemala. Wiele rodzin, którym on służy, zarabia na życie sprzedając artykuły wytwarzane albo naprawiane ręcznie. Junkabal oferuje kształcenie związane z krojem i szyciem i pokrewnymi zawodami dla dorosłych kobiet oraz edukację podstawową i średnią dla dziewcząt. Poza tym posiada przychodnię lekarską, która świadczy podstawowe usługi medyczne i wydaje lekarstwa oraz rozdaje mleko rodzinom potrzebującym. W połowie lat osiemdziesiątych około dwóch tysięcy osób było beneficjentami tego ośrodka^[16].

Dualtech Training Center z Manili rozpoczęło działalność w 1982 roku. Wprowadziło na Filipinach system podwójnego kształcenia, na bazie niemieckiego modelu edukacji zawodowej, podczas której uczniowie łączą zajęcia teoretyczne z praktykami w przedsiębiorstwach stowarzyszonych ze szkołą. W 1993 roku szkoła miała ponad trzystu uczniów, prawie wszystkich pochodzących z rodzin o ograniczonych środkach finansowych. Po zakończeniu nauki znajdowali zatrudnienie jako kierownicy warsztatów, często w przedsiębiorstwach, w których odbywali praktyki^[17].

W ubogiej strefie otaczającej miasto Jonacatepec, w stanie Morelos, na południe od miasta Meksyk, członkowie Opus Dei i miejscowi liderzy rozpoczęli w latach siedemdziesiątych kursy zawodowe w zakresie technik rolniczych i

hodowli bydła. W 1973 roku dodano dotowaną szkołę średnią, która retransmitowała lekcje przez telewizję. Na tych podstawach, w 1984 roku otwarto rolniczą i hodowlaną szkołę średnią El Peñón dla chłopców i szkołę Montefalco dla dziewcząt. Oba ośrodki oferują wykształcenie średnie dla synów i córek miejscowych rolników. W ostatnim okresie (rok 2019) El Peñón uzyskał najlepsze wyniki z matematyki ze wszystkich szkół swojego stanu. Tylko 6% uczniów z całego Meksyku uzyskało najwyższą ocenę z matematyki. Taką ocenę uzyskało natomiast 44% uczennic z Colegio Montefalco. 95% dziewcząt, które ukończyły szkołę w ostatnim czasie, rozpoczęło naukę na uniwersytecie (33% z biologii i nauk o zdrowiu oraz 21% z fizyki, inżynierii i matematyki)^[18].

W Chile szkoła rolnicza Las Garzas oferowała od 1963 roku średnie

wykształcenie techniczne, które przygotowywało uczniów do pracy w charakterze techników rolników. W 1980 roku szkoła miała sto pięćdziesiąt podań na czterdzieści dostępnych miejsc, natomiast 80% jej absolwentów otrzymywało oferty pracy. W ramach dodatkowych zajęć szkolnych nauczyciel wychowania fizycznego tej szkoły oferował treningi sportowe dla uczniów publicznych szkół podstawowych rejonu^[19].

Osoby z Dzieła w Peru pomagały w poprawie życia tubylczych rolników, którzy mieszkali na terytorium prałatury terytorialnej Yauyos. Wiejski instytut Valle Grande, *dzieło korporacyjne* Opus Dei, kształcił rolników, z których wielu uprawiało małe działki ziemi na stromych zboczach znajdujących się na wysokości do czterech tysięcy metrów nad poziomem morza. Oferował on nauczanie prostych i

praktycznych technik rolnohodowlanych przynoszących widoczne w krótkim czasie rezultaty. Na przykład, w 1977 roku dwa tysiące pięciuset dorosłych uczestniczyło w różnych programach. Poza tym instytut wspierał młodzieżową świetlicę dla dzieci w wieku od dziesięciu do piętnastu lat, która prowadziła zajęcia z teorii i medycyny sportowej i treningów. W podobny sposób ośrodek szkolenia zawodowego dla kobiet Condoray kształcił dziewczęta w pracach na roli, jak i wspierał uczennice na wyższych poziomach kształcenia^[20].

W 1982 zarządzający szkołami, José Alberto Torres, uruchomił La Vega, specjalny ośrodek zatrudnienia dla osób z niepełnosprawnością psychiczną i umysłową położony niedaleko Madrytu. Obecnie w tym dziele społecznym pracuje siedemdziesiąt

osób. Posiada ono szkoły roślin, dom mieszkalny i ośrodek zajęciowy. Torres opowiadał: «Postanowiłem sobie, żeby te osoby, które Bóg również powołuje do świętości, odkryły w swoich zajęciach środki do odnalezienia Boga i służenia innym. ‘To szaleństwo — opowiadał mi ojciec chorego chłopca — sądzić, że mój syn pewnego dnia będzie zdolny utrzymać sam siebie’. Dzisiaj ten chłopiec nie tylko utrzymuje się finansowo ze swojej pracy, ale ma nawet stałą umowę»^[21].

Opierając się na doświadczeniu Rodzinnych Szkół Rolniczych Hiszpanii, niektórzy członkowie Opus Dei w Argentynie założyli w 1973 roku kilka ośrodków kształcenia wiejskiego. W 1987 roku były trzy szkoły dla chłopców i jedna dla dziewcząt, liczące w sumie 228 uczniów i 23 nauczycieli. Argentyński rząd uznawał kursy za równoważne trzem pierwszym latom

szkoły średniej i udzielał im pomocy finansowej. Założono również szkołę na ostatnie dwa lata szkoły średniej. Dorośli — w większości absolwenci tych szkół — otrzymywali możliwość kształcenia ustawicznego w dwunastu grupach zwanych ośrodkami technicznych studiów rolniczych. Każda grupa była złożona z ośmiu lub dziesięciu rolników i jednego inżyniera agronoma, który używał metody polegającej na studium przypadku. Organizacja pozarządowa, która kierowała szkołami, Fundacja Pedro Antonio Marzano, organizowała również comiesięczne spotkania pedagogiczne w Buenos Aires i coroczne dwutygodniowe kursy na temat metod edukacyjnych dla członków grona pedagogicznego. Brała czynny udział w Międzynarodowym Stowarzyszeniu Rodzinnych Przedsiębiorstw Wiejskich (Association Internationale de Maisons Familiales Rurales)^[22].

Kibondeni School of Management, w Nairobi, oferuje program kształcenia w zakresie hotelarstwa i gastronomii dla młodzieży, która w innym przypadku być może nie zdobyłaby średniego wykształcenia. Szkoła stawia sobie «za główny cel poprawę poziomu życia młodzieży pochodzącej z rodzin o niskich dochodach, zapewniając im wiedzę, umiejętności i postawy pozwalające im zdobyć pracę, która zaspokoi ich potrzeby i potrzeby ich rodzin i zapewni im samowystarczalność»^[23]. W połowie lat osiemdziesiątych XX wieku Kibondeni przyjęło sześćset podań o miejsce na dwadzieścia dostępnych miejsc.

W 1991 roku Opus Dei działało już od ponad dziesięciu lat w Demokratycznej Republice Zairu (zwanej od 1997 roku Kongiem). Kraj pod rządami Mobutu przeżywał długotrwały kryzys gospodarczy i zajmował ostatnie miejsca, jeśli

chodzi o wskaźnik rozwoju społecznego Narodów Zjednoczonych. W Kinszasie, stolicy republiki, bezrobocie sięgało 80%, panowało galopujące ubóstwo i często dochodziło do napadów ze strony żołnierzy, którzy nie otrzymywali żołdu. Osiedle Mont-Ngafula, jedno z najuboższych w Kinszasie, rozpaczliwie potrzebowało opieki medycznej.

W tej skrajnej sytuacji kilku lekarzy postanowiła zrobić to, co wydawało im się możliwe. W 1989 roku zainicjowano ambulatorium, które nazwano Monkole, z urządzeniami do chirurgii ambulatoryjnej i trzema łózkami. Zdając sobie sprawę, że niedożywienie jest podstawą wielu chorób, lekarze pytali każdego pacjenta, kiedy ostatni raz jadł, żeby w razie potrzeby go nakarmić. Wspecjalizowali się również w położnictwie i ginekologii, żeby współpracować przy opiece nad

kobietami, ponieważ — w owych latach — na każde sto tysięcy porodów umierało w Kongu pięćset kobiet, co jest bardzo wysoką liczbą, jeżeli porówna się to z czterema kobietami zmarłymi przy porodach we Włoszech, ośmioma w Wielkiej Brytanii albo siedemnastoma w Stanach Zjednoczonych. Chociaż początki były skromne, założyciele zapewnili od początku swoim pacjentom opiekę medyczną wysokiej jakości, niezależnie od ich pozycji ekonomicznej.

W odległości stu czterdziestu kilometrów na północny zachód od miasta Meksyk znajduje się stare gospodarstwo rolne San José de Toshi, które zostało przeznaczone na działalność edukacyjną i pomocową pod koniec lat pięćdziesiątych XX wieku. Rozpoczęto od ośrodka alfabetyzacji, odżywiania i higieny dla tubylczych wspólnot zamieszkujących ten region.

Przychodnia była obsługiwana przez lekarzy i pielęgniarki ze stolicy, którzy oferowali swoje usługi. W 2000 roku przychodnia zmieniła się w klinikę kierowaną przez Szkołę Medycyny i Pielęgniarstwa Uniwersytetu Panamerykańskiego i oferującą konsultacje ze stomatologii, endokrynologii, okulistyki, dermatologii, pediatrii, ginekologii i medycyny rodzinnej. Oprócz tego, Toshi posiada dom rekolekcyjny oraz ośrodek kształcenia zawodowego Ondare, który jest oficjalnie uznaną szkołą kształcącą w zakresie usług hotelarskich, otwierającą przed kobietami z tego rejonu dostęp do stanowisk w administracji publicznej i w przedsiębiorstwach z pobliskich miast^[24].

[*] Rozdział ten przedstawia tylko niektóre rodzaje działalności i przypadki najbardziej zwracające uwagę ze względu na miejsce, w którym dana działalność została

podjęta, albo ze względu na osiągnięty rozwój. W celu uzyskania obszerniejszej panoramy zob. również rozdziały 14 i 26.

[†] Zob. wstęp do rozdziału 26.

21. Działalność apostolska (str. 470-484)

[¹] *Codex iuris particularis Operis Dei*, 1982, 121, §2.

[²] Josemaría ESCRIVÁ DE BALAGUER, *Rozmowy z prałatem Escrivá*, nr 51.

[³] Por. *Codex iuris particularis Operis Dei*, 1982, 121, §2. Zazwyczaj wikariusz regionalny informuje biskupa diecezjalnego przed przystąpieniem do mianowania.

[⁴] <https://www.up.edu.mx/es/sobre-la>; <https://www.unisabana.edu.co/nosotros/nosotros/historia/> (ostatnia konsultacja, 29 lipca 2020 r.).

[5] Zawiadomienie ogólne 156/85, nr 1, w AGP, seria E.1.3, 1139.

[6] Kazuko NAKAJIMA - Ryoko MAKIYAMA, "The Founding of Nagasaki Seido School", *Studia et Documenta* 9 (2015) 323-349; Broszura *Cooperadores del Opus Dei*, Biuro Informacyjne Opus Dei w Rzymie, 2012.

[7] Por. AGP, seria G4.4.2, 2612.

[8] *Katechizm Kościoła Katolickiego*, 2223.

[9] Alistair MACBETH, *FAES. Parent-Teacher Educational Structure*, European Parents' Association, Bruksela 1991, 4 (kopia w AGP, seria G4.4.3, 1547). FAES było stowarzyszeniem zarządzającym szkołami.

[10] <https://heights.edu/mentoring/> (ostatnia konsultacja, 20 lipca 2020 r.).

^[11] Por. Zawiadomienie ogólne 77/77, załącznik, w AGP, seria E.1.3, 1137.

^[12] Zawiadomienie ogólne 120/85, odpowiednio 1 i 2, w AGP, seria E.1.3, 1139.

^[13] Nota ogólna 2/82, odpowiednio 1 i 4, w AGP, seria Q.1.3, 8-52.

^[14] Nota ogólna 119/90, w AGP, seria E.1.3, 1145. To myślenie było oparte na społecznych założeniach Kościoła: «Odczuwamy głęboką i pilną troskę o łagodzenie potrzeb bliźniego wszędzie, poprzez robienie wszystkiego, co tylko możliwe, żeby zasady społecznego nauczania Kościoła były znane i wprowadzane w życie przy pełnym poszanowaniu wolności wszystkich osób w sprawach podlegających opinii. Staramy się jednak przy tym, żeby nikt, pod płaszczykiem wolności, nie szukał pretekstów, aby uniknąć współpracy — w tym co do niego należy — przy rozwiązywaniu

licznych niesprawiedliwości» (Álvaro DEL PORTILLO, List pasterski, 1 sierpnia 1990 r., 94, w AGP, Biblioteka, P17). Ponownie w 1992 roku Kongres Generalny Dzieła zasugerował, żeby pojawiły się nowe inicjatywy «w celu wspierania osób o ubogich zasobach finansowych lub zmarginalizowanych społecznie»: Nota ogólna, 122/92 (3 grudnia 1992 r.), w AGP, seria E.1.3, 1146.

^[15] <https://www.kinal.org.gt/historia.html> (ostatnia konsultacja, 20 lipca 2020 r.).

^[16] <http://junkabal.edu.gt/> (ostatnia konsultacja, 20 lipca 2020 r.). Por. Amcf 65/85, załącznik, w AGP, R4.5, 28-2.

^[17] <http://www.dualtech.org.ph/> (ostatnia konsultacja, 14 października 2020 r.).

^[18] <https://colegiomontefalco.edu.mx/wp-content/uploads/2019/12/Informe->

Anual-Montefalco-2016-web.pdf
(ostatnia konsultacja, 20 lipca 2020 r.).

[19] Por. Ch 73/80, w AGP, seria G4.4.3, 1547.

[20] Por. AGP, seria G4.4.3, 2674; i AGP, seria R4.5, 2-38.

[21] Broszura „Centro especial de empleo La Veguilla”, nadbitka z *Documentación* (maj 1997 r.), w AGP, seria K.4.

[22] Por. Nota 7298/87 i Arg 210/87, w AGP, seria G4.4.3, 2674.

[23] <http://kibondeni.ac.ke/> (ostatnia konsultacja, 20 lipca 2020 r. Przekład własny).

[24] <https://opusdei.org/es-mx/article/la-clinica-que-inspira-vidas/> (ostatnia konsultacja, 20 lipca 2020 r.).

pdf | dokument generowany
automatycznie z [https://
dev.opusdei.org/pl-pl/article/
dzialalnosc-apostolska/](https://dev.opusdei.org/pl-pl/article/dzialalnosc-apostolska/) (06-08-2025)